

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/10/2014
Identifikačné číslo spisu:	8112220127
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8112220127.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, B.: 35 724 803, zastúpeného advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej 1/ H., bývajúcej v D., a žalovanému 2/ D., bývajúcemu v L., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie legionárov č. 5, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, o zaplatenie 4.224,77 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29Ro 209/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2013 sp. zn. 19Co 84/2013, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov platobným rozkazom z 27. júla 2012 č. k. 29Ro 209/2012-31 uložil žalovaným, aby do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatili žalobcovi sumu 4 224,77 €, úrok z omeškania 799,25 €, ročný úrok z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 3 521,46 € od 9.8.2011 do zaplatenia a nahradili iné trovy konania vo výške 253 € a na účet právneho zástupcu žalobcu zaplatili trovy právneho zastúpenia vo výške 380,84 € s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných, alebo aby v tej istej lehote podali odôvodnený odpor na okresnom súde. Žalovaní odpor nepodali.

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS so sídlom v Prešove, Vážecká č. 16, IČO: 42 176 778 (ďalej len „HOOS“) podaním, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 7. septembra 2012, oznámilo, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaných. Zároveň požiadalo o doručenie návrhu na začatie konania s prílohami. Vedľajší účastník následne 6. februára 2013 doručil konajúcemu súdu odpor vedľajšieho účastníka proti platobnému rozkazu, ktorý odôvodnil skutočnosťou, že sa žaluje plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy a táto obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

Okresný súd Prešov uznesením zo 7. februára 2013 č. k. 29Ro 209/2012-88 odpor HOOS odmietol. V odôvodnení uznesenia opísal doterajší priebeh konania, citoval ustanovenia § 93 ods. 2 a 4 O.s.p., § 174 ods. 1, 2, a 3 O.s.p. a konštatoval, že v danom prípade žalovaní nepodali odpor proti platobnému rozkazu, oznámením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS o vstupe do konania, nenastali účinne podmienky vzniku vedľajšieho účastníctva a preto tento subjekt ani nie je účastníkom konania a z tohto dôvodu ani nemohol podať odpor proti platobnému rozkazu. Súd prvého stupňa preto odpor HOOS odmietol ako podaný neoprávnenou osobou.

Proti uvedenému uzneseniu podalo HOOS odvolanie.

Krajský súd v Prešove uznesením z 30. júla 2013 sp. zn. 19Co 84/2013-179 vyhovel odvolaniu vedľajšieho účastníka vystupujúceho na strane žalovaných a zrušil uznesenie Okresného súdu Prešov a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že HOOS vstúpil do konania v čase, keď už bol vydaný platobný rozkaz. Súd prvého stupňa bez toho, aby oznámil vstup vedľajšieho účastníka do konania aj žalovaným, a umožnil im vyjadriť sa k tomu, odmietol odpor podaný vedľajším účastníkom ako neoprávnenou osobou. Vzhľadom na to je nesprávne rozhodnutie Okresného súdu Prešov zo 7. februára 2013 č. k. 29Ro 209/2012-88 odmietajúce odpor HOOS ako podaný neoprávnenou osobou.

Na podnet žalobcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2013 sp. zn. 19Co 84/2013. Podľa názoru generálneho prokurátora bol týmto uznesením porušený zákon a napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Ustanovenie § 93 ods. 3 O.s.p. pokiaľ ide o vznik účinkov vedľajšieho účastníctva treba vykladať tak, že tieto účinky nastávajú oznámením tretej osoby súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane niektorého z účastníkov, ale len v takom konaní, v ktorom môže mať tento inštitút zmysel. Z ustanovenia § 174 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že odpor proti platobnému rozkazu môžu podať len žalovaní. Zákon síce priznáva vedľajšiemu účastníkovi možnosť podať odvolanie, nie však odpor. Ďalej uviedol, že Krajský súd v Prešove vec nesprávne právne posúdil, keď ustálil, že oznámením vstupe do Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaných, nastali účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tohto subjektu a vedľajší účastník bol oprávnený na podanie odporu proti platobnému rozkazu. Z týchto dôvodov generálny prokurátor žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Žalobca, žalovaní, ani HOOS sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k

nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že v danej veci existujú dva odlišné právne názory.

Zároveň ESĽP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil taký subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe, ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum. Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania a následnej kritiky ESĽP vo veci *Tripon proti Rumunsku* (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí ESĽP konštatoval, že v skúmanom prípade prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESĽP zásah prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za prirážajúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe prokurátora. ESĽP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Aj aktuálne rozhodnutia ESĽP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (*DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.*) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

Uvedené závery ESĽP zohľadnilo aj plénum Ústavného súdu SR Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Vzhľadom na prípady nejednotnosti senátov ústavného súdu pri riešení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť a záväznosť, pristúpilo 18. marca 2015 k zjednoteniu rozhodovania senátov ústavného súdu a pod sp. zn. PL.z. 3/2015 prijalo zjednocujúce stanovisko, právna veta, ktorého znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov“.

Vyššie uvedené naznačuje, ako tieto súdne orgány (ESĽP a ústavný súd), oprávnené za splnenia určitých predpokladov zrušiť aj rozhodnutie najvyššieho súdu, budú rozhodovať v skutkovo a právne podobných veciach, v ktorých generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie napriek tomu, že mimoriadnemu dovolaniu nepredchádzalo využitie všetkých dostupných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov účastníkom, ktorý podal podnet na mimoriadne dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že toto rozhodnutie vydáva s poukazom na uvedenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“), ako aj s poukazom na zjednocujúce stanovisko pléna Ústavného súdu SR Slovenskej republiky z 18. marca 2015 pod sp. zn. PL.z. 3/2015, ako aj s poukazom na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015 k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky

zákonom dovoľené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé prívodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok stanovením jednak určitých objektívnych znakov rozhodnutia [§ 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu)], jednak objektívnym zadefinovaním závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Vzhľadom na to, že na procesné vady konania taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. je dovoľací súd povinný prihliadať ex lege (viď § 242 ods. 1 O.s.p.) vždy - teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané, je opodstatnený záver, že v zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (s výnimkou exekučného konania - viď § 237 ods. 2 O.s.p.) otvára priestor pre posúdenie správnosti niektorých aspektov procesného postupu súdu, ktorý vydal dovolaním napadnuté rozhodnutie a tým zároveň dáva určité vyhliadky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je teda v tomto zmysle potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci.

Na základe uvedeného najvyšší súd k veci udáva, že postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ zdôrazňujúcej procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané Občianskym súdnym poriadkom v ustanoveniach § 243e až § 243j O.s.p. Aj ústavný súd už dávnejšie konštatoval, že „ak účastník konania mohol podať dovolanie a neurobil tento procesný úkon, nemá už žiadnu možnosť dosiahnuť podnetom podanie mimoriadneho dovolania“ (viď PL. ÚS 57/99).

V danom prípade prebehlo štandardné dvojstupňové konanie, v ktorom mal žalobca možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplýva, že by sám náležite chránil svoje práva a konal dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretné. Žalobca nepodal dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2013 sp. zn. 19Co 84/2013. V zmysle vyššie uvedeného výkladu najvyššieho súdu to znamená, že sám nevyužil dostupný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii a ktorý bol potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Vzhľadom na pasivitu samotného žalobcu pri včasnej ochrane jeho práv je procesne neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora, ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovaného žalobcom.

Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie žalobca. Žalovaní ani vedľajší účastníci nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní; najvyšší súd im vzhľadom na to nepriznal náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok